

van toestemming voor het gebruik van particuliere terreinen. Niet minder dan 8000 terreineigenaren in het zuiden en oosten van ons land zijn hierbij betrokken geweest. Onze militaire oefenterreinen zijn veel te klein voor dergelijke veldslagen. Teneinde de schade aan de particuliere terreinen te helpen beperken kreeg iedere deelnemende militair een pamflet, waarin hij opgewekt werd andermans eigendom te sparen.

Regen

TERWIJL echter het papier geduldig wachtte, sprak het weer buiten, in de werkelijkheid, een woordje mee. Het was juist de nacht waarin méér regen viel dan anders in weken, met het gevolg, dat in 't Mastbos en op de Galderse heide bivakterreinen in watervlakten, voertuigenparken in modderpoelen veranderden en velen al nat en moe waren voor er nog iets aan de hand was geweest. Om zes uur in de morgen kwam de brigade in beweging, na 2 uur tevoren opdracht tot actie te hebben gekregen.

Tot de verplaatsing behoorde een tocht van ongeveer 60 km over Belgisch grondgebied, o.m. door het 42e bataljon, een eskadron van 41 Tankbat en de Verkenningcompagnie. Het geschiedde in de nog steeds stromende regen. Aan de grens bij Kersel, ten zuiden van Breda, stonden de natte Marechaussees van de Brigade Strijbeek en van de 41 Mar. Cie in de

Het 1e peloton van de 11e Verkenningcompagnie nam bij verrassing deze brug over het Twenthekanaal benoorden Lochem en hield de oprit nog een tijd onder controle i.v.m. mogelijke tegenactie van de „vijand“

plassen, naast de Belgische Rijkswachters, terwijl de tientallen auto's voorbij spetterden over de weg, die al bedreigd werd door de steeds wassende rivier De Mark. In Turnhout, de enige Belgische stad waar de colonne doorheen reed, konden de vroege wandelaars onze doorweekte troepen langs het station zien daveren. De Oirschotse heide was ten slotte het terrein, waarop de beslissende aanval in de loop van de dag geschiedde. Maar daarmee was er nog geen eind gekomen aan de actie. Nadat de eerste horde dus genomen was, had de leiderstaf alweer een nieuwe streep op de kaart klaar, nu in de richting Budel. En zo ging het door, tot zaterdag pas een bivak aan de Maas kon worden opgeslagen.

* * *

TOT de nieuwe verschijningen in verband met de genoemde organisatieaanpassingen behoren de pioniercompagnie en de verkenningcompagnie. Zij zullen tot elke brigade gaan behoren en hebben een belangrijk aandeel in het overwinnen van de eerste moeilijkheden, bijvoorbeeld bij een opmars.

Tijdens de Hordenloop behoorden zij dan ook dikwijls tot de eersten, die de horden

„namen“. Vooral tijdens het tweede deel van de oefening, dat na het weekeinde zich in de Achterhoek en Overijssel afspeelde, was er dankbaar werk. Nadat de 41e Brigade geconcentreerd was rondom Ruurlo en Borculo, volgde een opmars in noordelijke richting langs twee parallel lopende assen. Tot de vele waterhindernissen, die overschreden moesten worden, behoorde het Overijssels kanaal. Bij Lochem bijvoorbeeld werd de brug snel bezet door het eerste peloton van de Verkenningcompagnie, die steeds voor de hoofdmacht uit snelde met haar jeeps,

Menu van 5 in 1 aan de wegkant, liever waterkant. Hier militairen van het 3-D-41 BS

Naast de bestaande brug bij Waalre over de Dommel, bouwde de C-cie 41Geniebat een baileybrug op de door de hoge waterstand drassig geworden oevers

bijgestaan door de daarbij ingedeelde tanks.

Ongeveer tegelijkertijd moesten een eind verderop aan hetzelfde kanaal de verkenner ontdekken dat de ophaalbrug bij Hankate opgeblazen was (in werkelijkheid aangeduid door een bordje met opschrift: „deze brug is kapot“), maar daar kwam de pioniercompagnie weer snel in actie met het leggen van een voetbrug, zodat de infanterie de opmars voorlopig kon voortzetten in afwachting van het maken van een baileybrug door de genie.

Aldus hadden beide eenheden een belangrijk aandeel in een snelle opmars. Om die snelheid ging het onder meer bij

Hordenloop of, zoals men het op de leiderstaf uitdrukte: „We moeten de gang er alvast in krijgen“.

Nadat de 41e Brigade woensdag tot bij Assen en Balloo was genaderd kwam het verrassende slot van de oefening. Plotseiling moest de gehele eenheid in verband met atoombesmetting (fall-out) het gebied verlaten en zich naar het costen tot Stadskanaal en Ter Apel verplaatsen. Het gebeurde midden in de nacht, er hing een dichte mist en alle wegwijzers waren met jute omwikkeld... zodat ieder gedwongen was zich op de kaart te oriënteren. Ook deze laatste horde werd met succes genomen.

Een van de taken van de pioniercompagnie, het leggen van de nodige voetbruggen, zoals deze over het Overijssels kanaal naast de brug van Hankate

